

Több az öreg borivó, mint az öreg orvos

Közeleg a szüret ideje, ismét aktuális a falunk borkultúrájával kapcsolatban érzett aggodalmam. A környező községek borbaráti közösségei befogadtak, jólérem magam közöttük. Érezhető az a szellemiség, ami ezeket a szerveződések összetartja; a bor tisztelete, az emberi nyitottság létrejötte, a szakmai véleményezése és nem utolsósorban a nemes ital élvezeti értéke.

A szőlőhegyeinket járva nagyon bánt a sok elhanyagolt szőlő és a lépten-nyomon eladásra kínált terület. Igaz, régen is kevés gazda élt szőlőtermelésből, de a mindennapi munkája mellett a borászkodás jelentette a kedvtelését. Gyermekkoromban apámmal vasárnap kirándultunk a Szarvas-hegyre, ahol majdnem minden pincetulajdonos kint volt, és büszkén kínálgatta borát, miközben megbeszéltek a hét eseményeit, amit én hallgattam. A világháborús történetektől a szomszédasszonyt érintő pletykákig mindent meg lehetett tudni a többórás beszélgetések alatt.

Nagy baj, hogy kevés őstermelőnek vannak követői. A nyaralótulajdonosok egy része hamar belefáradt a gazdálkodásba, a termelők utódai vagy nem itt laknak, vagy értelmetlennek látják a munkát.

Általánosan kijelenthető, hogy a mi szőlőkultúránk nagyságrendjében ebből megélni nem lehet, de bevétel-kiegészítés lehet, ahol ez fontos.

Szőlőtermeléssel az foglalkozzon, aki szereti a jó bort, alapos ember, hajlandó a borászkodást megtanulni és a munkája fáradtságát aláveti a szenvedélyének. A szőlő nagyon igazságos növény, aki nem ért hozzá, annak nem terem.

A borászok a világ legkedvesebb magányos emberei. Ha vendég jön, boldogan kínálják terméküket, bocsánat, teremtményü-

ket, ám amikor dolgoznak, magányosan járják a sorokat. Én is jól érzem magam, hogy szüleim hagyományát követve borászokodom, ezzel megteremtettem a munka, a szenvedély és a magánélet harmóniáját.

Megértem a mai fiatalok idegenkedését. A környezetük arra neveli őket, hogy az értéket pénzben mérik, ami ez esetben nem mértékadó. A napi életükben nagy felelősség a helytállás a családjukkal kapcsolatban, de emlékeztetek arra, hogy régen apáink idejében is sokat kellett dolgozni, de a társasági összejöveteleknek számtalan helyszíne volt, amit egyrészt a jó bor légköre teremtett meg.

A gyermekeket, unokákat segíteni kell abban, hogy a szőlőkultúrát megszeressék és idővel mértéktartó jó borfogyasztók legyenek. Így talán elérhető, hogy a falu szőlőtermelése megmaradjon. Sajnos az elmúlt rendszerben a borfogyasztó alatt még az orvostudomány is egyértelműen alkoholistát értett. Sok pacsált bort gyártottak a mennyiségi szemlélet ürügyén, lejárta a borkultúra tradícióit. A bor sok családi keserűség okozója is lett, de megítélésének nem lehet ez a kiindulópontja. A kötelet sem utáljuk azért, mert sokan felakasztották magukat vele. Az alkoholista talajvesztett, céltalan ember, akit vagy beletaszítottak szeretetei ebbe a helyzetbe, vagy menekül minden kötelezettség alól a bódulat mámorába. Beteg ember, kezelésre szorul. A régvolt Szeitz vendéglő plakátfelirata szerint élnek: „Ha iszol, meghalsz, ha nem iszol, akkor is meghalsz, hát miért nem iszol?”

A borász nem ez a típus. Fizikailag erős, jól táplált, kóstolgat, minősít, beszél róla, de nem vedel. Jókedvű termelővel már sokkal találok, de részeggel nem. Ma az orvostudomány egyre többet hangoztatja, hogy a mértékletes és természetes jó borfogyasztás milyen élettani előnyökkel jár. A nyugat-európai orvosi szakközlemények, közvetítő orgánuma jelentős teret szentel dán szakemberek következtetéseinek, amelyek egyenesen szorgalmazták napi egy üveg bor elfogyasztását. A kutatók állítják, hogy több mint ötven százalékkal csökken a korai elhalálozás veszélye, mivel a nemes ital – e mérsékelt mennyiségben – szinte gyógyír a szív és a keringési rendszer különféle nyavalyáira. A dán szakemberek 13 ezer koppenhágai férfi és nő életvitelét vizsgálták 12 éven át, s ezután állították össze beszámolójukat, amely szerint a szenvedélyüknek dicséretes mértékletességgel hódoló borisszák körében a szív végzetes megbetegedései hatvan százalékkal kisebb arányban fordulnak elő, mint a társadalom egészében. A tudósok mindezt a borban jelenlévő olyan összetevők hatásával magyarázzák, amelyek akadályozzák a zsírlerakódást a keringési rendszerben.

A tartós egészséget ígérő napi öt pohárnyi borajánlat azonban nem jelenti azt, hogy tíz pohár egyenesen az öröklet esélyével kecsegtet. A mérsékelt borfogyasztás időskorban kifejezetten jó hatással van a

szervezetre, javítja az agyműködést, és általában a szervezet működését. Erre a következtetésre jutott két francia neurológus, akik több éven át vizsgáltak idős embereket Dél-Franciaországban. A szakfolyóiratban közöltek szerint a 65 éven felüliek közül azok, akik valóban mérsékelt, de rendszeresen fogyasztottak bort, jobb szellemi állapotban voltak, mint absztinens társaik. A 3777 vizsgált személy közül a borivók agyműködése, szellemi képessége, sőt fizikai koordinációja is 37 százalékkal jobb volt, mint a bornemisszáké.

Olvastam, hogy a két világháború közötti magyar borkultúrának, amely akkor európai színvonalú volt, az elmúlt rendszerben szinte írmagja sem maradt. Magyarország abban a szerencsés helyzetben van, hogy a szőlőtermesztés északi határához közel fekszik, a gyümölcsben ezért tömörül annyi különleges illat- és zamatanyag. A mediterrán vidékek szőlője például bő színanyag-tartalmú, de kevésbé illatos, tőlünk északabbra pedig, például a Rajna mentén, nem olyan tüzes, édes a bor.

A világban a borászat a nemzeti kultúra része, megkülönböztetett tevékenység. A borászkodás nagyban jó üzlet, ha az embernek van egy kicsi ötlete is hozzá. Aki csak termelni tud, az belehal, de minimum tönkremegy. Etyeken már rájöttek, hogy a bort legjobban a pincében lehet eladni, és az elégedett vevő a legjobb hírvívő. A bor-turizmusnak nagy jövőt jósolnak. Falunkban egyes csoportok próbálják felújítani az újborköszöntőt a Márton-napi libacomb elfogyasztása mellett, mások borversenyt szerveznek, de ennek ellenére úgy látom, a helyi borászok nem ismerik egymást. Miért? Nem ismerjük az összes helyi fajtát, minőséget, nincs tapasztalatszere és főleg nincs egy borbarát közösség, ahol mindezekről beszélni lehet. Nincsenek pincelátogatások, illetve csak szűk körben.

A termelők visszatérhetnének olyan korábbi szokásokhoz, hogy a falunak legyen újbórnépe, ahol a vallási vezetők által megáldott bort kóstolhatnák a vendégek. A borgasztrónia üdítő esemény lehetne és egy nevezetesség a falu életében. Fontos lenne rátalálni egy olyan közösségi helyre, ahol a borról alkalmas környezetben tisztelettel lehet beszélni és vendégek is fogadhatók. Külső megítélés alapján erre alkalmasnak látom az Úrge-hegyen a Kunyik-pincét. Természetesen lehet, hogy ennél jobb hely is található, de a szőlő környezete, a pince illata nélkülözhetetlen.

Szívesen tartoznék egy olyan társasághoz, ahol felvállalják a falu borászainak összefogását, megszervezik az egymásról mit sem tudó termelők borklubját, ahol a borról, természetesen bort kóstolgatva jókat lehet beszélgetni. Kedves termelők, barátaim rajta, hozzuk létre, álljatok az élére, segítségemre számíthatok.

Jó szüreti időt és bő termést kívánok mindenkinek!

Hajzuk József

Törökbálinti borverseny

Augusztus 2-án a Törökbálinti Napok keretében rendezték meg a harmadik borversenyt. A környék borosgazdái 37 fajta borral neveztek a versenyre. A zsűri elnöke Kőnig Ferenc, a bírálóbizottság tagjai Gyurasits Tamás, Pánczi Erzsike, Halász Edit és Bóza Ferenc voltak.

A díjazottaknak ezúton is gratulálunk.

Fehérbor:

- I. Schwang József (diósi vegyes fehér) – Törökbálint
- II. Hajzuk József (sauvignon) – Biatorbágy
- III. Szalczinger József (annahegyi zengő) – Törökbálint

Vörösbor:

- I. Szabó László (kékfrankos) – Biatorbágy
- II. Nagy Mihály (vegyes vörös) – Törökbálint
- III. Szabó László (zweigelt) – Biatorbágy